

Mtr. nr., ejerlav, sogn:

(i København kvarter)

eller (i de sønderjydske lands-

dele) bd. og bl. i tingbogen,

art. nr., ejerlav, sogn.

Gade og hus nr.:

Stempel:

kr.

øre

Akt: Skab *A* nr. 310
(udfyldes af dommerkontoret)

27b m.fl. Nr. Onsild by og sogn,

7a og 8 Hobro kbst. markj.

30 og 6a Hald-Tostrup by, Øls sogn

Købers

Kreditors

bopæl:

Anmelder:

Fredningsnævnet for
Randers amt.

13. APR. 1963★ 1470

LC.

År 1963, den 8. april blev der af Fredningsnævnet for Randers
amt på Civildommerkontoret i Randers i

F.s. 95/1960

Fredning af vikingeborgen

"Fyrkat"s omgivelser,

afsagt sålydende

K E N D E L S E :

Ved skrivelse af 6. oktober 1960 anmodede Nationalmuseet fredningsnævnet for Randers amt om en drøftelse af de forholdsregler, som måtte kunne træffes for at beskytte naturen omkring vikingeborgen "Fyrkat" ved Hobro. Museet fremhævede, at man med bekymring havde iagttaget, at de borgen omgivende, smukke og karakteristiske tunneldalskranter og -slugter i stigende grad blev tilplantet med nåleskov, hvorved højdeforskellene i nogen grad udjævnedes og landskabets særpræg forflygtigedes. Videre anførtes, at "Fyrkat" - fremfor den anden af Nationalmuseet rekonstruerede vikingeborg, "Trelleborg" ved Slagelse - har det fortrin, at borgens strategisk rigtige beliggenhed i landskabet - på et næs i ådalen, hvor denne krydses af gamle veje - er umiddelbart anskuelig for den besøgende, og at denne anskuelighed ville svækkes betydeligt, såfremt beplantningen af skrænterne fortsattes.

Nævnet holdt møde den 27. oktober 1960 på Fyrkat med repræsentanter for nationalmuseet og Danmarks naturfredningsforening. Efter besigtigelse af stedet erklærede nævnet, at der var grundlag for at rejse sag om fredning af Fyrkat's omgivelser, og sagen udsattes for at afvente et detaljeret forslag fra Nationalmuseet.

Museets forslag blev fremsendt til nævnet gennem Danmarks naturfredningsforening ved dennes skrivelse af 2. marts 1962.

I skrivelsen er foruden de af museet fremsatte, før refererede betragtninger anført, at der ved rekonstruktionen af Fyrkat var genskabt et historisk mindesmærke af væsentlig betydning, at borgen allerede spillede en betydelig rolle i det nordjydske turistliv, samt at borgens smukke beliggenhed og de uforstyrrede omgivelser i høj grad havde medvirket til den store interesse, borgen havde vakt i offentligheden.

Det med skrivelsen fulgte detaljerede forslag var meget omfattende, idet forslaget om fredning berørte ca. 30 af de borgen omgivende ejendomme i alle retninger.

Da forslaget også omfattede ejendomme i Aalborg amt (Øls sogn), henviste ministeriet for kulturelle anliggender sagen i sin helhed til behandling ved Randers amts fredningsnævn.

Efter behørig indvarsling af alle ejere, panthavere og øvrige i sagen interesserede afholdt nævnet derefter møde på "Fyrkat" den 7. juni 1962.

Fredningsforslaget mødte stærk modstand hos ejerne.

Efter en længere drøftelse udsattes sagen til fortsat behandling til den 30. juli 1962, idet ejerne opfordredes til at fremsende deres erstatningskrav forinden til nævnet.

På mødet den 30. juli 1962 forelå der erstatningskrav fra ejerne på millionbeløb.

Uanset at erstatningskravene måtte anses for noget overdrevne, henstillede nævnet under hensyn til, at en gennemførelse af fredningen i det foreslåede omfang måtte antages at koste det offentlige så betydelige beløb, at det måtte befrygtes, at fredning måtte opgives, til Nationalmuseet at overveje indskrænkninger i forslaget. Sagen udsattes derefter til fortsat behandling den 2. oktober 1962, dog således, at nævnet forinden ved et møde den 3. september 1962 med Nationalmuseets repræsentant museumsinspektør Olaf Olsen nærmere ville drøfte et eventuelt indskrænket forslag.

På mødet den 3. september 1962 meddelte museumsinspektør Olaf Olsen, at man fra museets side ville indskrænke forslaget til kun at angå ialt 8 ejendomme, jfr. om disse nærmere nedenfor, idet fredning af disse var af størst betydning, og idet en sådan fredning måtte være et mindstekrav.

Nævnet meddelte herefter ejerne af de øvrige ejendomme, at kravet om fredning for så vidt angår disse var frafaldet, og at de herefter ikke behøvede at møde fremtidig i sagen.

På mødet den 2. oktober 1962 var ejerne af de 8 ejendomme, over for hvilke der stadig var ønske om fredning, mødt eller repræsenterede.

Endvidere var mødt nationalmuseet ved museumsinspektør Olaf Olsen og naturfredningsforeningens lokalkomite for Hobro og omegn ved redaktør Morell Jørgensen.

De mødte blev gjort bekendt med indskrænkningerne i fredningsforslaget, men protesterne mod fredningen blev stadig principalt opretholdt.

Nævnet trak sig derefter tilbage og efter forhandling var der mellem nævnsmedlemmerne enighed om, at fredningen i medfør af naturfredningslovens § 13, jfr. § 1 ville være at gennemføre i det omfang, hvortil den efter Nationalmuseets erklæringer nu var indskrænket.

Fredningen, der således gennemføres, omfatter herefter følgende arealer og har følgende indhold, idet der iøvrigt henvises til det kendelsen vedhæftede kort:

1. Undervisningsministeriets (Nationalmuseets) ejendom matr. nr. 27b, 27c, 27d og 27g, 27i, 7d, 7e og 7g Nørre Onsild by og sogn.

På denne ejendom må ikke foretages ny bebyggelse, beplantning med træer og krat udover det allerede eksisterende, opsætning af skure eller master samt ændring af terrainet ved opfyldning eller afgravning uden fredningsnævnets tilladelse.

2. Den Martin Andersen tilhørende ejendom matr. nr. 27a, 7k Nørre Onsild by og sogn, samt en del af matr. nr. 6a smst. som afgrænset på kortet.

Disse arealer fredes som ejendommen under 1.

Det bemærkes, at den væsentligste del af arealerne ligger indenfor skovbyggelinien efter naturfredningslovens § 25, 2.stk.

Det bemærkes videre, at matr. nr. 6a og 27a er noteret som landbrugsejendom.

3. Den Jens Vognsen tilhørende ejendom matr. nr. 6l Nørre Onsild by og sogn for så vidt angår den del, som er afgrænset på vedhæftede kort.

Denne ejendom fredes som ejendommen under 1.

Det bemærkes, at arealet ligger indenfor skovbyggelinien efter naturfredningslovens § 25, 2.stk., og at der på arealet er fortidsminder (gravsteder), som bewirker, at den væsentligste del af arealet ligger indenfor den i naturfredningslovens § 2, 1.stk. 3. pkt. omhandlede omkreds.

Matr. nr. 61 er landbrugsejendom i forening med matr. nr. 1p m.fl. smst.

4. Den Alfred Højgaard Hermansen tilhørende ejendom matr. nr. 71 Nørre Onsild by og sogn.

Denne ejendom fredes som ejendommen under 1.

Det bemærkes, at ca. halvdelen af ejendommen ligger indenfor skovbyggelinien efter naturfredningslovens § 25, 2.stk.

5. I. Del af matr. nr. 61 Nørre Onsild by og sogn, tilhørende I/S Apotekerskoven, nemlig den del, der ligger nord for Hobro-Fyrkatvejen.

Denne ejendom, der er beplantet med skov, men som ikke er undergivet fredskovspligt, fredes som ejendommen under 1 med følgende tilføjelse:

For at sikre den frie udsigt fra Hobro-Fyrkat-vejen mod Fyrkatborgen bestemmes, at træerne på den nordøstlige del af arealet, afgrænset og betegnet med A på vedhæftede kort, skal fjernes i det omfang, de er højere end den fremtidige maksimalhøjde for beplantning, der på dette areal fastsættes til 1 m ved Hobro-Fyrkatvejen, stigende proportionelt med terrænets fald til 6 m ved skråntens fod. Den øvrige del af arealet, på kortet betegnet med B, må bevare den eksisterende beplantning og må genplantes.

Der er intet til hinder for anlæg af nødvendige skovveje og ejerne har ret til grustagning.

5. II. Del af matr. nr. 61 Nørre Onsild by og sogn, tilhørende I/S Apotekerskoven, som afgrænset på vedhæftede kort.

Dette areal, der består af et med skov beplantet areal på vedhæftede kort betegnet som C og et engareal, på kortet betegnet som D, fredes som ejendommen under 1.

Det bestemmes derhos, at der ikke må foretages genplantning af areal C med skovtræer, når de nu stående træer fældes. Der må

Mtr. nr., ejerlav, sogn:

Stempel:

kr. øre

Akt: Skab nr.
(udfyldes af dommerkontoret)

(i København kvarter)

5.

eller (i de sønderjydske lands-
dele) bd. og bl. i tingbogen,
art. nr., ejerlav, sogn.

Købers }
Kreditors } bopæl:

Gade og hus nr.:

Anmelder:

dog foretages genplantning med maksimalhøjde på 5 mtr.

Der er intet til hinder for anlæg af nødvendige skovveje.

Engarealet D må ikke beplantes.

Det bemærkes, at matr. nr. 6i Nørre Onsild by og sogn er noteret som landbrugsejendom sammen med matr. nr. 1k smst. m.fl.

Videre bemærkes, at matr. nr. 6i Nørre Onsild ifølge tingbogen ejes af Emilie Lund, C.E. Neergaard Pedersen, Elisa A. V. Christensen, H.C.A. de Fine Bunkeflod og Caja Lunding, men at disse ejere ifølge det oplyste er identiske med I/S Apotekerskoven, som ifølge tingbogen ejer matr. nr. 6f smst.

6. Del af matr. nr. 6h Nørre Onsild by og sogn tilhørende Jørgen Pedersen, nemlig den del, der ligger nord for Hobro-Fyrkat-vejen.

Dette areal fredes som ejendommen under 1, dog at det tillades ejeren at grave grus på arealet.

Det bemærkes, at matr. nr. 6h ligger indenfor skovbyggelinien efter naturfredningslovens § 25, 2.stk. 3. pkt. og at ejendommen er noteret som landbrug sammen med matr. nr. 1h smst. m.fl.

7. De nord for Hobro-Fyrkatvejen liggende dele af matr. nr. 7a og 8 Hobro købstads markjorder, nu tilhørende Aksel Quorstrup Jensen.

Disse arealer fredes som ejendommen under 1.

Der åbnes dog ejeren adgang til at jævne arealerne ud, således at der kan køres til ejerens nord for liggende parceller, dog kun på vilkår, at arealets højde ikke øges.

Matr. nr. 7a og 8 er noteret som landbrugsejendom sammen med matr. nr. 56e smst.

8. Dele af de Chr. Stougaard tilhørende matr. nr. 3a og 6a Hald-Tostrup by, Øls sogn, således som de er afgrænset på vedhæftede kort.

Disse arealer fredes som ejendommen under 1, dog med følgende tilføjelse:

På det som E betegnede areal, indtegnet på vedhæftede kort, skal den eksisterende beplantning afdrives efter modning, hvorefter nyplantning ikke må finde sted. Grustagning må ikke finde sted.

På det som F betegnede areal, indtegnet på vedhæftede kort, må

Justitsministeriets genpartpapir. Til skeder,
skadesløsbreve, kvitteringer til udslettelse og andre
påtegninger m. m. (vedr. fast ejendom).

beplantningen bevares og fornyes, og den ikke beplantede del må beplantes. Grustagning må ikke finde sted.

På det som G betegnede areal indtegnet på vedhæftede kort, må beplantning finde sted. Forbudet mod bebyggelse gælder kun bebyggelse, der ikke har med gårdens drift at gøre, Grustagning må ikke finde sted.

Det bemærkes, at matr. nr. 3o og 6a er noteret som landbrug sammen med matr. nr. 6e m.fl. smst.

Hvad angår spørgsmålet om erstatning for de besluttede fredninger bemærkes, at nævnet har opnået forlig med samtlige ejere med undtagelse af ejerne af matr. nr. 6f og 6i Nørre Onsild by og sogn (I/S Apotekerskoven).

Herefter tilkendes følgende erstatninger:

1. Undervisningsministeriet som ejer af matr. nr. 27b, c, d, g og i samt 7d, e og g Nørre Onsild by og sogn.

Erstatning er frafaldet.

2. Gårdejer Martin Andersen som ejer af matr. nr. 6a, 7k, 27a Nørre Onsild by og sogn, 50.000 kr.

3. Gårdejer Jens Vognsen som ejer af matr. nr. 6l Nørre Onsild by og sogn, 9.000 kr.

4. Gårdejer Alfred Højgaard Hermansen som ejer af matr. nr. 7l Nørre Onsild by og sogn: 6.000 kr.

5. Ejere af matr. nr. 6f og 6i I/S Apotekerskoven har ved skov-ejer C. Neergaard Pedersen påstået sig tilkendt i erstatning følgende beløb:

a. vedrørende matr. nr. 6f Nørre Onsild by og sogn 33.000 kr.

b. vedrørende forbud mod beplantning af engen på matr. nr. 6i 4,500 kr.

med renter 6 % årlig fra 1/11 1962, fra hvilket tidspunkt man har villet plante på dette areal.

c. Vedrørende indskrænkninger iøvrigt med hensyn til beplantning af matr. nr. 6i 3,000 kr.

d. for de øvrige almindelige indskrænkninger på arealet, herunder navnlig forbud mod grus- og sandgravning på matr. nr. 6i 50,000 kr.

Ialt 90,500 kr.

Nævnet finder, at en samlet erstatning for fredningen af matr.

nr. 6f, 6i Nørre Onsild passende kan sættes til 25.000 kr., hvilket beløb herefter tilkendes ejerne: I/S Apotekerskoven.

Ved erstatningens fastsættelse er taget hensyn til, at engarealet "D" agtedes beplantet fra 1. november 1962, således at der først tilkendes renter fra kendelsens dato.

6. Gårdejer Jørgen Pedersen som ejer af matr. nr. 6h Nørre Onsild, 2.000 kr.
7. Gårdejer Axel Quorstrup Jensen som ejer af matr. nr. 7a og 8 Hobro købstads markjorder, 2.500 kr.
8. Gårdejer Chr. Stougaard som ejer af matr. nr. 3a, 6a Hald Tostrup, Øls sogn, 45.000 kr.

Da ingen af panthaverne i de fredede ejendomme har givet møde under sagen eller fremsat krav om andel i erstatningerne, vil erstatningerne ubeskåret være at udbetale til ejerne.

Erstatningerne udredes således:

Forsåvidt angår erstatningen til gårdejer Chr. Stougaard, hvis ejendom er beliggende i Aalborg amt, udredes 3/4 af statskassen og 1/4 af Aalborg amts amtsfond og de i Aalborg amtsrådskreds beliggende købstads kommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling.

De øvrige tillagte erstatninger udredes med 3/4 af statskassen og 1/4 af Randers amtsfond og de i denne amtsrådskreds beliggende købstadskommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling.

Nævnet finder dog, at der foreligger sådanne omstændigheder, at bestemmelsen i naturfredningslovens § 17, 2.stk. må kunne bringes til anvendelse af overfredningsnævnet.

Erstatningsbeløbene forrentes med 5 % årlig fra kendelsens dato.

Thi bestemmes:

Følgende ejendomme fredes som ovenfor nærmere bestemt og som afgrænset på vedhæftede kort:

1. matr. nr. 27b, 27c, 27d, 27g, 27i, 7d, 7e og 7g Nørre Onsild by og sogn, tilhørende undervisningsministeriet (Nationalmuseet).
2. matr. nr. 27a, 7k og 6a Nørre Onsild by og sogn, ejer Martin Andersen.
3. matr. nr. 6l Nørre Onsild by og sogn, ejer Jens Vognsen.
4. matr. nr. 7l Nørre Onsild by og sogn, ejer Alfred Højgaard Hermansen.

5. matr. nr. 6f og 6i Nørre Onsild by og sogn, tilhørende I/S Apotekerskoven v/C.E. Neergaard Pedersen m.fl.
6. matr. nr. 6h Nørre Onsild by og sogn, ejer Jørgen Petersen.
7. matr. nr. 7a og 8 Hobro købstads markjorder, ejer Aksel Quortrup Jensen.
8. matr. nr. 3e og 6a Hald Tostrup by, Øls sogn, ejer Chr. Stougaard.

I erstatning tillægges der:

1. Undervisningsministeriet: ingen erstatning.
2. Gårdejer Martin Andersen, 50.000 kr.
3. Gårdejer Jens Vognsen, 9.000 kr.
4. gårdejer Alfred Højgaard Hermansen, 6.000 kr.
5. I/S Apotekerskoven, 25.000 kr.
6. Gårdejer Jørgen Pedersen, 2.000 kr.
7. Gårdejer Axel Quortrup Jensen, 2.500 kr.
8. Gårdejer Chr. Stougaard, 45.000 kr.

Erstatningerne forrentes med 5 % årlig fra kendelsens dato.

For så vidt angår erstatningen til gårdejer Chr. Stougaard udredes 3/4 af statskassen og 1/4 af Aalborg amts amtsfond, medens de øvrige erstatninger udredes med 3/4 af Statskassen og 1/4 af Randers amts amtsfond.

Hallenberg.

Adolf Jensen.

Johs. Jørgensen.

Poul Nielsen.

Vestergaard.

Foranstående kendelse bedes tinglyst på de i konklusionen nævnte matr.nr.e

Fredningsnævnet for

Randers Amt

den 10. april 1963.

Indført i dagbogen for retten i Hobro den

13 APR. 1963

Hallenberg.

Lyst.

Tingbog: bd. Nr. Onsild

Akt: skab D. 310

bl. 27 b, 27 i, 6a
lp (61) 7 i, 6 f,
1 k (61) 1h (6h)

tingbog: bd. Hobro markj. bl. i (7a og 8)

" bd. Øls - bl. 6a.

Det bemærkes, at der på ejendommene hæfter servitutter.

K. Bonfils

Genpartens rigtighed bekræftes.

Jensen & Kjeldskov A/S.

